

Sprawozdanie z realizacji obszaru: **RESPEKTOWANE SĄ NORMY SPOŁECZNE**

Zespół w składzie:

Ewa Ćwik-Obremska

Teresa Osińska

Anna Soczyńska

Renata Brzezińska,

Na spotkaniach zespołu w maju i czerwcu 2014 roku, opracował projekt dotyczący „Efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły”, w obszarze „**Respektowane są normy społeczne**”.

1. Wprowadzenie

W oparciu o powyższy problem główny, przyjęto następujące pytania badawcze:

1. Czy i w jakim stopniu uczeń czuje się bezpiecznie w szkole i w klasie?
2. Jakie przejawy niebezpiecznych zachowań mają miejsce w szkole, w opinii uczniów?
3. Czy w szkole funkcjonuje kodeks Praw Ucznia i w jakim stopniu jest on przestrzegany?
4. Jakie są możliwości uzyskania pomocy przez ucznia w sytuacjach trudnych?

Na potrzeby badań zastosowano metodę sondażu diagnostycznego z techniką ankiety.

Narzędziem badawczym stał się kwestionariusz ankiety, zawierający 9 pytań, w tym: 8 zamkniętych i 1 otwarte (załącznik nr 1).

Badania zostały przeprowadzone 11 czerwca i objęły klasy IV-VI.

Próbę badawczą stanowiło 72 uczniów.

Z uwagi na konieczność bardziej pogłębionej interpretacji wyników badań, zastosowano analizę czynnikową. Czynnikiem różnicującym w badaniach, stał się podział na poszczególne klasy: IV, Va, Vb, V

2. Analiza wyników badań

Jedno z pytań ankietowych dotyczyło chęci uczęszczania do szkoły, aby przekonać się jaki jest stosunek uczniów do szkoły.

Tabela 1. Chęć chodzenia do szkoły (N=72)

Kategoria odpowiedzi	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość %
1. tak	6	5	6	3	20	27,8
2. nie	2	0	6	5	13	18,0
3. średnio	9	11	3	16	39	54,2
RAZEM	17	16	15	24	72	100,0

Jak wynika z badań, ponad połowa uczniów charakteryzuje się ambiwalentnym stosunkiem do szkoły.

Warto jednak podkreślić, że niemal 30 % dzieci lubi szkołę. Dotyczy to około 1/3 uczniów z każdej klasy, z wyjątkiem klasy VI.

Z kolei niechęć do szkoły zgłasza 18% wszystkich uczniów szkoły. Najwięcej jednak, rekrutuje się z klasy Vb, co stanowi aż 40% uczniów tej klasy.

Zapytano także uczniów o poczucie bezpieczeństwa w szkole.

Tabela 2. Poczucie bezpieczeństwa w naszej szkole, w opinii uczniów (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość Procentowa
1. tak	7	15	11	20	53	73,6%
2. nie	1	0	1	2	4	5,6%
3.średnio	9	1	3	2	15	20,8%
RAZEM	17	16	15	24	72	100.0

Niemal 74% badanych jest zdania, że szkoła jest miejscem bezpiecznym.

Ponad 20% średnio ocenia bezpieczeństwo w szkole, z czego aż 53% z klasy IV.

Prawie 6% twierdzi, że szkoła nie jest dla nich miejscem bezpiecznym.

W kontekście negatywnych wypowiedzi dotyczących bezpieczeństwa, postanowiono zapytać o formy ewentualnych, niebezpiecznych zachowań, które mają miejsce w szkole.

Tabela 3. Formy niebezpiecznych zachowań w szkole, w opinii uczniów (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba odpowiedzi	Wartość Procentowa
1.przemoc fizyczna	8	3	4	5	20	27,8
2.przemoc słowna	13	4	9	11	37	51,4
3.kradzież	5	0	2	3	10	13,9
4.wymuszanie pieniędzy	5	0	0	2	7	9,7
5.inne sytuacje	1	0	0	1	2	2,8
Razem	32	7	15	22	76	

Dane nie bilansują się do 100%, ponieważ badani mieli możliwość wyboru kilku kategorii odpowiedzi spośród podanych.

Jak wynika z badań, ponad połowa uczniów uskarża się na przemoc słowną. Należą do niej: wyzwiska, ubliżanie, zaczepki słowne itp.

Około 28 % doznało przemocy fizycznej (bójki, popychanie, kopanie).

Prawie 14% respondentów przyznaje, że zostało w szkole okradzionych (głównie pieniądze, przybory szkolne).

Niemal 10% jest zdania, że padło ofiarą wymuszania pieniędzy przez kolegów.

Wśród innych niebezpiecznych sytuacji, uczniowie piszą o „zabieraniu przyjaciółek przez inne dziewczynki z klasy” (1 osoba z klasy IV) oraz groźby (1 osoba z klasy VI).

Na uwagę zasługuje fakt, że najwięcej niebezpiecznych zachowań pojawia się w klasie IV, gdzie uczniowie skarżą się zwłaszcza na przemoc słowną i fizyczną, ale także inne formy tych zachowań.

Pytanie o poczucie bezpieczeństwa wiąże się także z miejscami w szkole, które uczniowie uważają za najbardziej niebezpieczne.

Tabela 4. Najbardziej niebezpieczne miejsca w szkole, w opinii uczniów (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba odpowiedzi	Wartość Procentowa
1.toalety	2	0	0	9	11	15,3
2.klasy szkolne	3	0	1	2	6	8,3
3.boisko	5	0	2	3	10	13,9
4.żadne	6	14	1	4	25	34,7
5.inne	1	2	11	6	20	27,8
Razem	17	16	15	24	72	100,0

W opinii niemal 35% uczniów w szkole nie ma miejsc niebezpiecznych. Ale ponad 15% wskazuje na toalety, a niemal 14 % na boisko szkolne.

Wśród innych miejsc znajdują się : stołówka (10 uczniów z klas Va, Vb, VI), szatnie na w.f. (3 osoby z klasy Vb), schody do sali gimnastycznej (3 osoby z klasy Vb), plac zabaw (3 osoby z klasy Vb), wycieczki w dalekie miejsca (1 uczeń z klasa IV).

Zbadano również samopoczucie uczniów w klasie.

Tabela 5. Samopoczucie uczniów w klasie (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość Procentowa
1. dobre	7	13	12	21	53	73,6%
2. średnie	9	3	3	2	17	23,6%
3.złe	1	0	0	1	2	2,8%
RAZEM	17	16	15	24	72	100.0

Niemal 74 % uczniów dobrze czuje się w swojej klasie, co świadczy o pełnej identyfikacji z nią. Na średnie samopoczucie wskazuje prawie 24% dzieci, z czego 53% rekrutuje się z klasy IV.

O braku identyfikacji ze swoją klasą mówi zaledwie 2 uczniów (1 z klasy IV i 1 z klasy VI), z których jeden uzasadnia złe samopoczucie w klasie twierdząc, że nikt go nie lubi (klasa IV).

Zapytano również uczniów o znajomość kodeksu Praw Ucznia w szkole.

Tabela 6. Znajomość Praw Ucznia obowiązujących w szkole, w ich opinii (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość Procentowa
1. tak	16	15	14	16	61	84,7%
2. nie	1	1	1	8	11	15,3%
RAZEM	17	16	15	24	72	100.0

Prawie 85% twierdzi, że zna Prawa Ucznia. Ponad 15 % jest innego zdania, przy czym aż 1/3 rekrutuje się z klasy VI.

Uczniowie mieli także wypowiedzieć się co do przestrzegania Praw Ucznia w szkole.

Tabela 7. Respektowanie Praw Ucznia w naszej szkole przez nauczycieli, w opinii uczniów (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość Procentowa
1. tak	9	13	8	9	39	54,1%
2. nie zawsze	7	3	7	13	30	41,7%
3. nie	1	0	0	2	3	4,2%
RAZEM	17	16	15	24	72	100.0

Ponad połowa badanych twierdzi, że nauczyciele przestrzegają Praw Ucznia.

Z kolei niemal 42 % uczniów jest zdania, że nie zawsze prawa te są respektowane, przy czym najwięcej rekrutuje się z klasy VI, bo ponad 54%.

4% uważa, że w szkole nie przestrzega się Praw Ucznia.

Dla respektowania norm społecznych ważny jest także fakt czy uczniowie mogą oczekiwać pomocy wśród osób dorosłych w szkole, a zwłaszcza nauczycieli, jeśli znajdują się w trudnej dla siebie sytuacji.

Tabela 8. Uzyskanie pomocy w sytuacji trudnej, w opinii uczniów (N=72)

Kategorie odp.	Klasa IV	Klasa Va	Klasa Vb	Klasa VI	Liczba respondentów	Wartość Procentowa
1. tak	10	9	11	10	40	55,6%
2. czasami	5	5	3	11	24	33,3%
3.nie	2	2	1	3	8	11,1%
RAZEM	17	16	15	24	72	100.0

Na taką pomoc może liczyć ponad połowa uczniów w szkole. Ponad 33% jest zdania, że tylko w niektórych sytuacjach mogą zwrócić się do nauczycieli z prośbą o pomoc. Ponad 11% uważa, że pomocy w szkole nie znajdzie.

Powyższe pytanie sprowokowało niejako kolejne, dotyczące konkretnego podmiotu w szkole, do którego uczeń może zwrócić się z prośbą o pomoc. W pytaniu wykorzystano tzw. rangowanie, które umożliwiło w precyzyjny sposób poznanie preferencji uczniów w tym zakresie i wyodrębnienie najważniejszych dla nich osób, mogących udzielić im pomocy. Dodatkowo pozwoliło na wyodrębnienie różnic w tym zakresie co do poszczególnych klas.

Tabela 9. Podmiot, do którego uczeń może się zwrócić w szkole ze swoim problemem (N=72)

Kategorie odp.	Liczba wyborów	Wartość punktowa	Średnia wyboru	Średnia wyboru razem (klasy IV-VI)	Ranga
1.wychowawca					
Klasa IV	15	73	4,9	5,00	I
Klasa Va	13	69	5,3		
Klasa Vb	22	97	4,4		
Klasa VI	12	65	5,4		
2.nauczyciel przedmiotu					
Klasa IV	15	46	3,1	3,85	IV
Klasa Va	7	33	4,7		
Klasa Vb	16	59	3,7		
Klasa VI	16	63	3,9		
3.kolega/ Koleżanka					
Klasa IV	16	76	5,1	4,70	II
Klasa Va	9	44	4,9		
Klasa Vb	18	82	4,6		
Klasa VI	22	94	4,3		
4.pedagog szkolny				2,90	
Klasa IV	14	43	3,1		V
Klasa Va	8	22	2,8		
Klasa Vb	12	34	2,8		
Klasa VI	20	60	3,0		
5.dyrektor szkoły				3,87	
Klasa IV	14	58	4,1		III
Klasa Va	7	25	3,6		
Klasa Vb	13	42	3,2		
Klasa VI	17	61	4,6		
6. do nikogo	0,4	-	-	0,4	VI

Przyjęto skalę wartości 1-6 punktów, przy czym: 6 punktów- I miejsce w wyborze, 5 punktów- II, 4 punkty- III, 3 punkty-IV, 2 punkty-V, 1 punkt-VI. Średnią wyboru uzyskano dzieląc wartość uzyskanych punktów przez liczbę wyborów.

Wyniki badań pokazują, że uczniowie wskazali wychowawcę jako najważniejszą osobę, do której mogą zwrócić się ze swoim problemem.

Drugie wskazanie otrzymała kategoria kolega/koleżanka. Na trzecim miejscu widnieje dyrektor szkoły, a czwarte zajął nauczyciel przedmiotu.

Dopiero na piątym miejscu plasuje się pedagog szkolny, choć jest to osoba specjalnie powołana do pomocy i rozstrzygania spraw uczniowskich.

Tylko jedna osoba (uczeń klasy IV) jest zdania, że nikt w szkole nie jest jej w stanie pomóc.

Wnioski z badań

W świetle powyższych badań można sformułować następujące wnioski:

1. Ponad połowa uczniów ma ambiwalentny stosunek do szkoły, sugerując średnią chęć uczęszczania do niej. 18% nie lubi szkoły, z czego większość rekrutuje się z klasy VB.
2. Niemal 74% badanych jest zdania, że szkoła jest miejscem bezpiecznym. Niecałe 6% nie czuje się w szkole bezpiecznie.
3. Wśród form niebezpiecznych zachowań w szkole, ponad połowa uczniów pisze o agresji słownej, natomiast ok. 28% badanych doświadczyło przemocy fizycznej. Prawie 14 % twierdzi, że zostało w szkole okradzionych. Pozostałe formy zajmują pozycje marginalne. Na uwagę zasługuje fakt, że najwięcej niebezpiecznych zachowań pojawia się w klasie IV, gdzie uczniowie skarżą się zwłaszcza na przemoc słowną i fizyczną, ale także inne formy tych zachowań.
4. Niemal 35% uczniów nie zauważa w szkole miejsc niebezpiecznych. Jednak ponad 15% wskazuje na toalety, a niemal 14 % na boisko szkolne.
5. Niemal 74 % uczniów dobrze czuje się w swojej klasie, co świadczy o pełnej identyfikacji z nią. Jedynie 2 uczniów nie identyfikuje się ze swoją klasą.
6. Prawie 85% twierdzi, że zna Prawa Ucznia. Ponad 15 % jest innego zdania, przy czym aż 1/3 rekrutuje się z klasy VI.
7. Ponad 54% uczniów jest zdania, że nauczyciele przestrzegają Praw Ucznia w szkole. Z kolei niemal 42 % uczniów jest zdania, że nie zawsze prawa te są respektowane, przy czym najczęściej rekrutuje się z klasy VI (ponad 54% spośród uczniów tej klasy). 4% uważa, że w szkole nie przestrzega się Praw Ucznia.

8. Prawie 56% dzieci uważa, że zawsze mogą znaleźć w szkole pomoc w sytuacji trudnej. Ponad 33% jest zdania, że tylko w niektórych sytuacjach mogą zwrócić się do nauczycieli z prośbą o pomoc. Z kolei 11% uważa, że pomocy w szkole nie znajdzie.
9. Wśród osób, do których najchętniej uczniowie zwracają się o pomoc jest wychowawca (na I miejscu), kolega/koleżanka (na II miejscu) i dyrektor szkoły (na III) miejscu. 1 uczeń z klasy IV twierdzi, że do nikogo nie może zwrócić się w szkole o pomoc.

Należy podkreślić, że generalnie szkoła jest miejscem przyjaznym dla ucznia, w której zdecydowana większość czuje się bezpiecznie i w której uczniowie mogą liczyć na pomoc ze strony nauczycieli. Niemniej jak wynika z badań, występują pewne przejawy niebezpiecznych zachowań w szkole, wobec których nie wolno przejść obojętnie. Należy podjąć odpowiednie działania, dążące do wyeliminowania niepożądanych zachowań.

Postulaty (rekomendacje)

Powyższe wyniki badań wygenerowały pewne postulaty do zastosowania w nowym roku szkolnym:

1. Zwiększyć liczbę czasu na godzinach wychowawczych na zajęcie się problematyką przemocy i agresji w szkole w formie pogadarek czy warsztatów. Pomocne byłyby także spotkania z psychologiem w każdej klasie oraz filmy dydaktyczne dotyczące powyższego problemu. Dyscyplinująco będą także wpływały apele szkolne, na których należy wskazywać na niepożądane zachowania uczniów.
2. Należy bardziej uważnie przyglądać się na dyżurach nauczycielskich, w czasie przerw lub godzin świetlicowych, miejscom, które uczniowie wskazują jako szczególnie niebezpieczne w szkole.
3. W czasie godzin wychowawczych trzeba więcej czasu poświęcić zaznajomieniu uczniów z kodeksem Praw Ucznia, a także Praw Dziecka i Praw Człowieka, w świetle dokumentów szkolnych i międzynarodowych.

Piżża, 26. 06. 2014

Zespół do spraw ewaluacji obszaru dotyczącego
respektowania norm społecznych

Załącznik nr 1.

Kwestionariusz ankiety dla Ucznia

Drogi Uczniu

Chcemy poznać Twoją opinię dotyczącą naszej szkoły i Twojego samopoczucia w niej.

Ankieta jest anonimowa, dlatego prosimy Cię o szczerą wypowiedź.

Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem. Jeśli w pytaniu są wykropkowane miejsca, napisz szczerze swoją odpowiedź.

Dziękujemy Ci za udział w badaniu

1. Czy lubisz chodzić do szkoły?
 - a) tak
 - b) nie
 - c) średnio

2. Czy w naszej szkole czujesz się bezpiecznie?
 - a) tak
 - b) nie
 - c) średnio

3. Czy ktoś w tym roku szkolnym:
 - a) stosował wobec Ciebie przemoc fizyczną (bicie, kopanie) TAK NIE
 - b) wyzywał, obrażał Cię TAK NIE
 - c) coś Ci ukradł TAK NIE
 - d) wymuszał od Ciebie pieniądze lub inne rzeczy TAK NIE
 - e) pojawiły się wobec Ciebie jakieś inne, naganne sytuacje? TAK NIE
Jeśli TAK, to jakie.....

4. Które miejsce w szkole uważasz za najbardziej niebezpieczne.....

5. Czy dobrze czujesz się w swojej klasie?

- a) tak
- b) średnio
- c) nie - jeśli nie, to dlaczego?.....
.....

6. Czy znasz Prawa Ucznia obowiązujące w naszej szkole?

- a) tak
- b) nie

7. Jeśli znasz, to czy Twoim zdaniem, nauczyciele przestrzegają Praw Ucznia?

- a) Tak, zawsze
- b) Nie zawsze
- c) Nie

Jeśli nie, to podaj sytuacje w jakich sprawach nie są przestrzegane.....
.....

8. Czy uzyskałeś pomoc w naszej szkole w sytuacji dla Ciebie trudnej?

- a) tak
- b) czasami
- c) nie

9. Do kogo w szkole możesz się zwrócić ze swoim problemem? Uszereguj według ważności, gdzie **cyfra 1 oznacza najważniejszą dla Ciebie osobę, która może Ci pomóc**

- wychowawca klasy
- nauczyciel danego przedmiotu
- kolega/koleżanka
- pedagog szkolny
- dyrektor szkoły
- nikt nie może mi pomóc

Dziękujemy Ci bardzo za wypełnienie ankiety